Әдәбијјат вә инҹәсәнәт

1934-чү илдән чыхыр.

25 АПРЕЛ 1970-чи ИЛ

№ 17 (1572)

АЗӘРБАЈЧАН ЈАЗЫЧЫЛАР ИТТИФАГЫ ВӘ АЗӘРБАЈЧАН ССР МӘДӘНИЈЈӘТ НАЗИРЛИЈИНИН ОРГАНЫ.

ОРГАН СОЮЗА ПИСАТЕЛЕЙ АЗЕРБАЙДЖАНА И МИНИСТЕРСТВА КУЛЬТУРЫ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ССР.

ГИЈМӘТИ 10 ГӘП.

ӘРӘБ ХАЛГЫНЫН МӘҺӘББӘТИ

Совет халгы, бүтүн дүнјанын тәрәггипәрвәр, азадлыг севән инсанлары Ленинин анадан олмасынын 100 иллијини бөјүк тәнтәнә илә гејд едирләр. Бу, тамамилә тәбиидир. Чүнки В. И. Ленин бир күнәшдир ки, зијасы дүнјанын бүтүн халгларынын азадлыг, ичтимаи вә мәдәни дирчәлиш, мүбаризә јолуну ишыгландырмышдыр.

В. И. Ленинин ады, онун ингилаби тә'лими, азадлыг идејалары Асија, Африка вә Латын Америкасынын бир чох өлкәләри кими Әрәб Шәргинә дә һәлә XX әсрин әввәлләриндән мә'лум иди. 1905-чи илдә ленинчи болшевикләрин рәһбәрлији алтында кечирилмиш биринчи рус ингилабынын әкс-садасы Нил саһилләринә дә чатмышды. Бөјүк Октјабр сосиалист ингилабынын гәләбәси исә Мисирдә ингилаби һәрәкатын инкишафы үчүн бир тәкан олмушду. Мисир халгы Октјабр ингилабыны өз өлкәләриндә инкилис ишғалчыларына гаршы вә азадлыг уғрунда апардыглары мүбаризәдә гүввәт мәнбәји, Ленин тә'лимини исә халгларын вә милләтләрин тәрәггиси үчүн дүзкүн јол һесаб едирди вә едир.

1917-чи ил ингилабындан сонра илк дәфә Мисирдә В. И. Ленинин әсәрләринин әрәб дилиндә нәшри башланды. Бу әсәрләрдә әрәб зәһмәткешләри халгларын азадлыға вә истиглалијјәтә апаран доғру јолу көрүрдүләр.

Инди бүтүн дүнјанын мүтәрәгги инсанлары кими әрәб халглары да Ленинин бу бајрамыны бөјүк руһ јүксәклији илә гејд едирләр. Мисирдә, Ирагда, Суријада, Јәмәндә, Әлчәзаирдә вә башга әрәб өлкәләриндә мүхтәлиф нәслә мәнсуб олан шаирләр, насирләр, рәссамлар, һејкәлтәрашлар, өз әсәрләрини дүнја пролетариатынын даһи рәһбәри Владимир Иличә һәср едирләр. Онлар ленинизм идејаларында, Ленин тә'лиминдә өз доғма халгына хидмәт көстәрмәк, ичтимаи вә мәдәни инкишаф јолу илә ирәлиләмәкдә олан вәтәнә хидмәт етмәк јолуну көрүрләр. Бирләшмиш Әрәб Республикасынын бөјүк вә көзәл шәһәрләриндән бири олан Искәндәријјәдә јубилеја һәср едилмиш «Ленин вә Әрәб Шәрги» мөвзусунда симпозиум кечирилмишдир. Симпозиумда Әрәб Сосиалист Иттифагы Мәркәзи Комитәсинин үзвү Маһмуд Әмин әл-Алим В. И. Ленинин һәјат вә фәалијјәти һаггында мә'рузә етмишдир. Симпозиумун ишиндә иштирак едән Искәндәријјә шәһәринин губернатору Әһмәд Камал демишдир: «Ленинин анадан олмасынын 100 иллији бајрамы — дүнјанын бүтүн намуслу вәтәндашларынын бајрамыдыр. Ленинин идејалары бизи милли истиглалијјәт вә азадлыг уғрунда мүбаризәјә руһландырыр. Биз билирик ки, Совет Иттифагы Ленинин милли сијасәтини рәһбәр тутараг бизим азадлыг уғрунда апардығымыз мүбаризәјә достчасына көмәк едир. Әрәб өлкәләринин бүтүн күшәләриндә Ленинин нүфузу бөјүкдүр».

Һәмин шәһәрдә Мисир рәссамларынын Ленинә һәср етдикләри јубилеј сәркиси ачылмышдыр. Сәрки салонунда бир чох мәшһур вә исте'дадлы рәссамларын әсәрләри топланмышдыр. Гаһирә университети инчәсәнәт факүлтәсинин деканы, көркәмли реалист рәссам Камил Мустафанын чәкдији В. И. Ленинин портрети, Суад Әбу Әминин «В. И. Ленин рәһбәрдир, бөјүк инсан вә достдур» мөвзусунда һазырладығы лөвһәләр серијасы, график устасы Фарук Шиһатын Ленинин ингилаби фәалијјәти илә әлагәдар јаратдығы чохпланлы композисијалар, јубилеј медалы вә бир сыра дикәр сәнәт әсәрләри бөјүк рәһбәрә мәһәббәтин парлаг ифадәсидир.

Орижинал фырча устасы олан Мәһәммәд Мәһдәви «Октјабр симфонијасы» адланан монументал әсәриндә Ленини ингилаб аловунун шәфәги фонунда тәсвир етмишдир. Рәссам өз әсәри һаггында белә дејир: «Мән Ленини көркәмли рәһбәр-сәркәрдә кими тәсәввүр едирәм. Мәним рәссам тәхәјјүлүмдә бу бөјүк инсан гүдрәтли һими ифа едән көзәл оркестрин идарәедичиси кими чанланыр». Јарадычылығында гәдим Мисир инчәсәнәтинин үнсүрләри илә мүасир рәссамлыг мејлләрини бирләшдирән Әзиз Јусиф дә Ленинә әсәрләр һәср етмишдир. Бунлардан «Ленин вә сүлһ», «Ленин вә инсан һүгугу» лөвһәләри даһа чох диггәтәлајигдир.

Бирләшмиш Әрәб Республикасынын мәтбуатында В. И. Ленинин һәјат вә фәалијјәти һаггында кениш јазылар, шәкилләр, рәсмләр дәрч олунур. «Әл-Катиб» журналы Ленин һаггында силсилә мәгаләләр дәрч етмәјә башламышдыр. Бу силсиләдән олан илк мәгаләләрдән бири «Ленин вә милли азадлыг һәрәкаты» адланыр. Мәгаләнин мүәллифи танынмыш әрәб публисисти Сәид әт-Таиһ јазыр: «Ленин Асија, Африка вә Јахын Шәрг халгларынын һәјатыны о гәдәр јахындан билирди ки, санки бу халгларын арасында јашамыш вә онларын изтирабларынын ачысыны дујмушдур».

Ирагын пајтахты Бағдад шәһәриндә өлкәнин мәдәнијјәт вә мә'лумат назири Абдулла Саллум әс-Самарран Ленинин јубилејинә һәср олунмуш инчәсәнәт вә график сәркисинин ачылышында сәркидә иштирак едән рәссамлара һөкумәтин тәбрик вә тәшәккүрүнү билдирмишдир. Мәшһур рәссамларын әсәрләри илә јанашы, кәнч рәссам, һазырда Чинкиз Илдырым адына Азәрбајчан Политехник Институтунун ме'марлыг факүлтәсиндә тәһсил алан Самир әл-Бајатинин Ленинә һәср етдији зәвглә чәкилмиш әсәри дә көстәрилир.

Ирагын дикәр бөјүк шәһәри олан Мосулда «Ленин һәфтәси» кечирилмишдир. Дүнја зәһмәткешләринин рәһбәри һаггында чәкилмиш совет филмләри кино-театрларын екранларында вә телевизија илә нүмајиш етдирилмишдир.

Чәнуби Јәмән Халг Республикасында да әзиз Иличин јубилејинә бөјүк һазырлыг апарылмышдыр. Һәлә кечән илин ахырларында Чәнуби Јәмәнин пајтахты Әдән шәһәриндә Ленинин јубилејинә һәср олунмуш тәдбирләр кечирмәк үчүн хүсуси комитә јарадылмышды. Республиканын Үмуми Әмәк Федерасијасынын органы олан «Саут әл-Уммал» гәзети комитәнин халга мүрачиәтини дәрч етмишди. Һәмин мүрачиәтдә дејилир: «Ленинин ады милли-азадлыг гүввәләринин апардығы ингилаби мүбаризә илә, әрәб халгларынын империализмә вә феодализмә гаршы, азадлыг бирлик вә инкишаф уғрунда апардығы мүбаризә илә гырылмаз сурәтдә бағлыдыр». Јубилеј комитәсинин гарары илә өлкәнин мәтбуаты, радио вә телевизијасы әһалини Ленинин һәјат вә фәалијјәти илә таныш едән материаллара кениш јер верир. Апрелин 15-дән 22-дәк Чәнуби Јәмәндә «Ленин һәфтәси» кечирилмишдир.

Јубилеј илә әлагәдар олараг Чәнуби Јәмән Халг Республикасынын рабитә назирлији, үзәриндә В. И. Ленинин сурәти чәкилмиш почт маркасы бурахмышдыр. Республика һөкумәтинин гарары илә пајтахт күчәләриндән биринә В. И. Ленинин ады верилмишдир. Әлчәзаир бәләдијјә идарәсинин рәиси Бәшир Ментури билдирмишдир ки, Әлчәзаирин дә мәркәз күчәләринин биринә Ленинин ады вериләчәкдир.

Әлчәзаирин бир сыра бөјүк шәһәрләриндә, Әлчәзаирдә, Оранда Аннабада Ленинә һәср едилмиш совет филмләри һәфтәси кечирилмишдир. Минләрлә тамашачы рәһбәрин һәјатыны ишыгландыран «Ленин һаггында һекајәләр», «Ананын сәдагәти» филмләринә бахмышлар. Әлчәзаирли кино операторларын Совет Иттифагында чәкдикләри «Ленинин олдуғу јерләр» филми телевизија илә нүмајиш етдирилмишдир.

Көркәмли инчәсәнәт вә әдәбијјат хадимләри илә јанашы, садә пешә адамлары — фәһләләр вә кәндлиләр дә, мүһәндисләр вә мүәллимләр дә дүнја зәһмәткешләринин бөјүк рәһбәринин јубилеји илә әлагәдар она дәрин мәһәббәт вә еһтирамларыны ифадә едән ше'рләр, һекајәләр јазмышлар. Кәнд тәсәррүфаты мүтәхәссиси, Мисирин Дәмәсс кәндинин сакини Әбд әр-Рәһман әс-Сабаанын Ленинә һәср етдији ше'р «Һәјат нәғмәси» адланыр.

В. И. Ленинин анадан олмасынын 100 иллији илә әлагәдар олараг Әрәб өлкәләринин мәтбуатында дәрч едилән јазыларда милләтләрин вә халгларын азадлығы, тәрәггиси вә јүксәлиши үчүн дүзкүн јол көстәрән әзиз Владимир Иличә дәрин миннәтдарлыг һисси ифадә олунмушдур.

Анда ИМАНГУЛИЈЕВА,
филолоки елмләр намизәди.